

Pædagogisk faglighed og kernerugbrød

Af Jan Jaap Rothuizen

Abstract

Hvad er pædagogisk faglighed? Med udgangspunkt i det levede pædagogiske liv hæfter både ansatte, indsatte og besøgende sig måske mest ved den pædagogiske kultur. Det er imidlertid svært at omsætte den kulturelle indforståethed til cost-benefit-analyser og til legitimering i termer af sikker viden. Når institutionsejeren tænker optimeringstanker, der bygger på en forestilling om, at økonomisk optimering og sikker viden går hånd i hånd og udgør den højeste form for faglighed, smuldrer kulturen og bliver pædagogerne nødt til at finde sig et fagligt ståsted. Man leder efter fagets kerne. Som hverken er ren kultur eller ren videnskabeligt-økonomisk objektivisme. Hvad er pædagogik for en størrelse? Artiklens bud på det er, at pædagogik er et projekt, der går ud på realisering af kulturelle værdier. Som tilfældet er med alle værdier, så er de almene i deres abstrakte form, men mangfoldige i deres konkrete udmøntning. Det er disse værdier der er pædagogikkens surdej, der får et kor af stemmer til at hæve sig. Fagligheden bliver derfor det systematiske arbejde med at kvalificere stemmerne i forhold til de konkrete pædagogiske opgaver pædagoger står i. Det pædagogiske arbejde bliver derved som rugbrød, der ikke har én, men mange kerner.

Hvordan det gik til at faglighed blev efterlyst

Det mærkelige ved pædagogisk faglighed er, at det på en gang er en selvfølge og noget der stilles spørgsmål ved. Den er en selvfølge: vi kender alle gode pædagoger, forældre i daginstitutioner er som regel glade for pædagogerne, det er godt at være på efterskole synes både de unge, deres forældre og lærerne på stedet. "De gør det bare så godt" bliver der sagt. Det er som regel ikke børn, forældre og brugere der begynder med at stille spørgsmål ved indsatsen – det gør de først, når de ikke længere oplever den som en

selvfølge. Den pædagogiske indsats er ofte indlejret i det man kan kalde en pædagogisk kultur, en praksis der fungerer. De spørgsmål man her beskæftiger sig med angår ofte praktiske sager, ikke selve fagligheden.

Spørgsmålene kommer altså ikke først og fremmest fra dem, der deltager i kulturen, men fra dem, der skal legitimere, at de ansætter pædagoger: de kan ikke nøjes med at "det går godt". De vil vide, hvordan det kan forbedres, hvordan man kan optimere cost-benefit forholdet. Anders Fogh Jensen, der var statsminister i 2003, vrængede "rundkreds-pædagogik" i dette års åbningstale i Folketinget. De vil ikke nøjes med en pædagogisk kultur der fungerer, de vil have pædagogisk faglighed. Og derved forstår de klare redegørelser for, hvordan pædagoger opnår resultater. Arbejdet skal systematiseres, og tilrettelægges på et grundlag af viden om, hvordan man identificerer behov – brugerens eller myndighedens – og knytter ydelser til behovet, for derved at opnå resultater.

Når pædagogerne bliver spurgt, og ikke kan skifte fra den kulturelle modus til videnskabelig-økonomisk objektivering af deres indsats, men forklarer sig så godt som de nu kan, så opstår der et mismatch, hvor alle kommer i tvivl om fagligheden, og de ansvarlige myndigheder tænker: så er det os, der skal bringe fagligheden ind. Måske allierer de sig med videnskab og forskning, introducerer hvad der virker, angiver metoder og procedurer der gør det muligt, at kontrollere vejen fra behovsidentifikation til resultater

Hvad gjorde de faglige aktører?

I rundt regnet 10 år overtog *SL/Socialpædagogerne* den figur, ud fra en forestilling om, at netop "evidens" kunne styrke fagets anseelse og status. Medlemmerne var ikke overbeviste, og mere status blev det heller ikke til. *Socialpædagogerne* ændrede strategien og vendte tilbage

til et indefra-perspektiv, ved at gøre relationen til kernen. *Socialpædagogerne* forsøger således først at indløse det udefrakommende krav om vidensbasering, og når det ikke nytter, vender de tilbage til at forankre faget i praksis – i relationspraksis. Ved samtidigt at insistere på, at socialpædagogik er et selvstændigt fagligt område, der bør have sin egen uddannelse, tilkendegiver *Socialpædagogerne* også, at de ikke satser på, at faget skal forankres i pædagogik som disciplin. Tiltaget med at danne "faglige selskaber" som er opdelt efter arbejdsfelter kan også indikere, at faglighed snarere knyttes til de specifikke funktioner i et givet arbejdsfelt, end til en generel faglighed knyttet til pædagogik som disciplin.

BUPL har fra starten svaret med en "professionsstrategi" og med at støtte pædagogisk forskning. De sagde: vi skal hente fagligheden indefra, ikke udefra. *BUPL* interesserer sig for det man kan kalde videngrundlaget, og støtter vidensindsamling, både for at vise at pædagoger skam har et fag der er knyttet til viden, og måske også for at blive mere klar på, hvad det egentlig er for en viden som udgør pædagogikkens vidensbase. Det er dog også tydeligt, at det er nemmere for *BUPL* at slutte op om kampen for normeringen end om kampen for viden.

Pædagoguddannelsen blev i mellemtiden en underlig hybrid, der er struktureret efter en forestilling om, at faglighed består af videns- og færdighedsklodser der kan sættes sammen, samtidigt med at undervisere, herunder også praktikvejledere, og lokale studieordninger vægter indholdselementer og reminiscenser af en anden, mere værdibaseret, mere person-faglig orienteret uddannelse, der var en gang (Rothuizen, Togsverd, Bayer, Højberg, & Falkenberg, 2019; Togsverd & Rothuizen, 2020). Evalueringsinstituttet evaluerer uddannelsen, eller rettere sagt: der vælges nogle ret vilkårlige indikatorer, og når man så har mål på dem,

mener man, at man kan udtale sig om hele uddannelsen. Som konsekvens af EVA's evalueringer, nedsætter ministeriet en følgegruppe, der udelukkende består af mennesker der beklæder forvaltningsmæssige, administrative (leder) stillinger, og de følger op med en handleplan, der sigter mod større disciplinering af de studerende. Der er ikke meget grund til at tro, at det er herfra, vi kan vente et redeligt svar på spørgsmålet om fagligheden.

Spørgsmålet om faglighed må stilles på ny

SL's spagat, BUPL's noget famlende søgen efter vidensbasen, uddannelsens karakter af både- og hverken-eller samt følgegruppens ikke pædagogisk funderede handleplan, tyder på en vis rådvildhed. Hvor kunne det være godt, at få det der spørgsmål om faglighed, hvad den består af og hvordan man tilegner sig den, afklaret en gang for alle.

Det er jeg bange for vi ikke får. Der er, og har altid været, polyfoni, dvs. flerstemmighed, omkring pædagogisk faglighed. Nogle var inspireret af adfærdsmodifikation, andre af liv og kvalitet i omsorg og pædagogik, og atter andre spændte over begge dele. Nogle gik ind for struktureret pædagogik, andre for fri leg. Pædagogiske kulturer kan være levedygtige på mange måder. Polyfonien gælder ikke bare pædagogernes arbejdsområde, men også skolen, gymnasiet og spørgsmålet om, hvordan den pædagogiske forskning skal organiseres universitært. Der er forskellige traditioner og meninger om hvad god pædagogik er. Det er nemt at se, når man tager et tidsperspektiv.

Pædagogiske argumentationer, pædagogisk viden og pædagogiske kulturer er knyttet til specifikke omstændigheder, historiske rødder og tidstypiske udfordringer. I bedste fald udvikles pædagogikken sig i en debat og dialog med samtidens udfordringer. Sådan udfolder Gerd

Lütken historierne om Summerhill-skolen og om Reggio-Emilia inspireret børnehavepædagogik. Begge bygger på den forestilling, der tilskrives Rousseau, om barnet som særlig autentisk. Hun viser dels hvordan samme afsæt udfolder sig på vidt forskellige måder, men også at disse pædagogikker *"har, som gamle huse, sjæl, men (de) er også bygget om, moderniseret, har fået revet vægge ned og fået bygget til. De har fået egenart og særpræg. (...) stort set er det pædagogikker, der har udviklet sig og været villige til at forandre sig og revideres deres eget grundlag, mens man har værnet om kernen i pædagogikken."* (Lütken, 2016)

Skal vi holde sammen på pædagogikken, må vi gøre polyfonien til en lyd: den kan holde den faglige diskurs gående, så den faktisk er med til at kvalificere pædagogikken. Vel at mærke hvis pædagogikkens stemmer ikke lukker sig ind i (sub)kulturelle enklaver, men udsætter sig for hinanden. Faglighed kan derfor ikke defineres som noget helt bestemt, som sandheden om pædagogikken, men må praktiseres som en proces hvori deltagerne, med godt kendskab til egne og andre stemmer, løbende både udøver, undersøger og udvikler deres fag. Hvad er det for en disciplin, hvad er det for en faglighed, hvor man gør sligt?

Disciplinen pædagogik

Overfor har jeg således antydnet en tredje vej. Den første vej er den pædagogiske kultur, der kommer til kort, når der indefra eller udefra insistes på en vidensbaseret legitimering. Den anden vej er pædagogik som anvendt empirisk videnskab, der hvor man sætter problemdiagnose-ydelser-og resultater i system. De to sættes som regel op som modsætninger, som to poler, og så gælder det om at vælge den rigtige. Er man på kulturvognen bliver de andre nogle fæle objektiver, er man på evidens-cost/benefit vognen bliver de andre stakkels subjektiver. Den

ene vej er normativitetens vej, hvor man kører i holdnings-vogne og er praktisk orienteret, den anden vej er fakticitetens vej, hvor man kører i videns-vogne og er forskningsvidensorienteret. Når jeg går den tredje vej er den et alternativ til modstillingen mellem objektivisme og relativisme/subjektivisme (Bernstein, 1983).

Den tredje vej er hermeneutikkens og dannelsens vej. I hermeneutikken er vi altid på vej, vi kommer fra en fortid/tradition som vi ikke selv har valgt og kaster os ud i en fremtid, som vi ikke kender. Den menneskelige fordring er, at vi skal være i bevægelse. Vi kan ikke nøjes med at begå os i det vi kender, for i en verden i bevægelse vil vi uvægerligt støde på udfordringer som vi ikke kan klare uden at overskride det kendte. Vi kan ikke altid klare os ud fra vores umiddelbare forståelse af det, vi har med at gøre – vi må søge fortolkninger, dvs. vi må forstå anderledes, og derved kommer vi til at stå på en anden måde i verden: vi fornyer vores praksis. I bogen *"Pædagogik og Fortælling. At forstå, fortolke og forny pædagogisk praksis"* præsenterer vi hvordan man med det udgangspunkt kan arbejde med sin faglighed. Den er inspireret af bl.a. Hans Georg Gadamer, Paul Ricoeur, Charles Taylor, Jerome Bruner, Donald Polkinghorn, Arthur Frank og Jean Clandinin.

Hvordan skal man forestille sig disciplinen pædagogik på denne tredje vej? For at besvare det spørgsmål, må vi først indkredse, hvad pædagogik er for en størrelse. Pædagogik er et projekt. Altså noget der er sat i gang en gang for længe siden og som ikke er færdigt endnu. Et projekt vidner om, at der er noget man gerne vil realisere. Det man gerne vil realisere er *god pædagogik*, som der ikke er nogen opskrift på. God pædagogik er en værdi, og som værdi er den almen, men når det skal realiseres, er det altid specifikt: hvad er god pædagogik netop i denne situation? Pædagoger udøver pædago-

gik, de tager del i dette projekt, og for at udøve værdien "god pædagogik" må de i hvert fald til tider forholde sig undersøgende: hvad gælder som god pædagogik i denne situation? Ud af undersøgelserne kommer udvikling: sådan vil vi gerne gøre. Ligesom Gerd Lütken beskrev udviklingen af Summerhill-pædagogikken og Reggio-Emilia-pædagogikken. Pædagogik er et projekt, og pædagoger er dybt involveret i den praktiske komponent af projektet: de udøver pædagogik. Disciplinen pædagogik er den teoretiske beskæftigelse med projektet. Her kender man til projektets historie og historier, her dyrker man undersøgelserne og producerer begreber, viden og indsigter som kaster lys over og perspektiverer det praktiske projekt. Gerne i situationer hvor praksis er ved at komme i tvivl om sig selv, når der er noget man støder sig på. Det kan være hjælpsomt for praktikerne, når de skal fortolke og forny deres praksis (Rothuizen, 2020).

Den pædagogiske disciplin er blevet forsømt. Danmarks første professor i pædagogik, Knud Grue Sørensen, dyrkede den, men da han gik af i 1974 blev hans professorat ikke genbesat før 1980, og så var det ikke en pædagog der fik det, men en sociolog. Danmarks Lærerhøjskole, hvor man dyrkede didaktik i en pædagogisk tradition, gik i 2002 op i Danmarks Pædagogiske Universitet, hvor pædagogikken blev reduceret til en særlig *twist*, som fire videnskabelige discipliner – psykologi, sociologi, antropologi og filosofi – skulle dreje sig i. Forsømmelsen af disciplinen har været stærkt medvirkende til, at pædagogik først og fremmest blev en pædagogisk kultur, der stod noget mundlam, da objektivisternes afkrævede den regnskab. Og her må jeg også pege på mig selv og på mine kolleger, der engang underviste i pædagogik på pædagogseminarier: vi var med til at nedtone det faglige og til at optone det kulturelle (Rothuizen,

2015). Når disciplinen nu skal genetableres, må jeg begynde med at redegøre nærmere for det pædagogiske projekt.

Det Pædagogiske Projekt

Lad mig begynde et sted, ikke ved begyndelsen, men vel et sted midt-i. Over de sidste 1000 år har vi i resterne af det vest-romerske rige bevæget os fra et statisk samfund til et dynamisk samfund. Der er sket en afgørende ændring i forholdet mellem individ og kollektivitet/fællesskab. I sociologien hedder det: overgangen fra det traditionelle til det moderne samfund, og man kan læse om det fra Tönnies og Durkheim til Baumann, Giddens og Habermas. Det er i den bevægelse den moderne pædagogik opstod; en pædagogik der skulle forberede børn på et anderledes liv, end det liv deres forældre havde; et liv præget af selvstændighed og lyst og evne til at deltage i og danne dynamiske fællesskaber. Kort sagt: opdragelsens mål bliver: voksne der kan overskride det bestående, overskride det som de er vokset op i, overskride det de selv er blevet gjort til. Ikke nogen ringe mission. Men også en mission der besværliggøres, fordi den mangler en teknologi, dvs. klare handlingsanvisninger der sikrer, at man kommer fra A til B. Grunden til den manglende teknologi ligger grundlæggende i, at det man vil opnå kun kan opnås, hvis man også kan holde fingrene væk. Det er barnet selv, der må blive selvstændig, det er barnet selv, der må deltage i og udvikle dynamiske fællesskaber. I disciplinen pædagogik identificeres denne vanskelighed som antinomier eller paradokser. Her er to af dem:

Det pædagogiske paradoks: Pædagogen kan ikke producere det, som pædagogikken går ud på: barnets selvstændighed. På den anden side kan pædagogen heller ikke bare overlade processen til barnet. Pædagogen bevæger sig i et spændingsfelt, mellem at styre og at give plads til barnets egne udviklings- og dannelses-

processer. God pædagogik er at gøre det rette i situationen – uden sikker viden om, hvordan ”det rette” konkret ser ud.

Dannelsens paradoks: dannelse er den proces hvorigennem barnet, den unge eller den voksne fornyr sig og fornyr verden, gør den større. Det foregår ikke i et tomrum eller i et laboratorium, men midt i hverdagen, i verden som den er (Togsverd & Rothuizen, 2016). Det foregår ved, at barnet deltager i hverdagen. Derfor er det også en vigtig opgave for pædagoger at bidrage til at barnet kan deltage i hverdagen. Men hvordan kan man bevæge sig fra at deltage i noget til at overskride det? Når det sker, er det snarere en gave, end et planlagt resultat af en planlagt handling.

Vi – pædagoger, teoretikere, studerende, forældre osv. – er født ind i dette pædagogiske projekt (Rothuizen & Togsverd, 2020). Det er ikke et projekt, vi selv har fundet på. Vi står på kæmpers skuldre, men vi skal selv fortsætte det, og overskride det, som det hidtil er blevet til. Vi står på kæmpers skuldre: både de kæmper der har udviklet praktisk pædagogik, fx Ludvig Beck i den socialpædagogiske tradition og Hedevig Bagger i den børnehavepædagogiske tradition, og de kæmper der har udviklet forskellige tanker om, hvad der skal til, for at opdrage til frihed. John Locke gør det, Rousseau, Kant, og lidt mere perifer også Marx – og de giver forskellige svar, for friheden flyver, og kunne man pinde den fast, så var den forsvundet. Derfor ér der forskellige svar, forskellige bud, forskellige måder at belyse pædagogikkens praksis på. Polyfonien gør at vi kan blive ved med at spørge: er det her god pædagogik? At vi kan blive ved med at forholde os undersøgende og få inspiration til fornyelse.

Det pædagogiske projekt er et kulturelt projekt, dvs. at det er et projekt der orienterer sig efter kulturelle værdier. Pædagogik er værdibåren. De grundlæggende værdier er *subjektivering* – selvstændighed –, og *civilisering* – at

kunne udvikle og deltage i fællesskaber af frie borgere. Der skal også noget til, for at de to værdier kan komme på arbejde: børn og mennesker skal kunne deltage i bestående fællesskaber – det er *socialisering* –, og de skal rustes til at kunne noget, som de ikke får med gennem deres socialisering – det er *kvalificering*. Så pædagoger arbejder med socialisering, kvalificering, subjektivering og civilisering¹. Ikke altid lige meget med dem alle sammen, men aldrig uden at de alle fire er i spil. Også det gør pædagogik til et vanskeligt foretagende, for man skal løbende træffe valg om, hvilket aspekt der skal tilgodeses mest i en given situation – foruden at man skal have en ide om, hvordan det kan tilgodeses. Det aspekt ved pædagogikken kalder vi pædagogisk takt, dømmekraft eller praktisk/retningsgivende viden (Togsverd, Jørgensen, & Rothuizen, 2017). Denne retningsgivende viden er forankret i den løbende fortolkning af de kulturelle værdier.

Spørgsmålet om faglighed besvares på ny

Når pædagogik er en værdiorienteret kulturel praksis, så er pædagoger udøvere af den praksis. Ligesom en musiker er udøver af en

musisk praksis. Der skal mere til, end at man kan planlægge, udføre, dokumentere og evaluere.

Hvad er så fagligheden i den praksis? Man skal kunne udøve: beherske grundlæggende skikke, kunne rammesætte børn, unge og voksnes egenaktivitet, kunne tolke børn, unge og voksnes væren i verden så man har en fornemmelse af hvad der pædagogisk set er relevant at gøre – og så skal man kunne gøre det. Man skal også have forstand på sin disciplin. Ligesom musikeren skal have forstand på musik, så skal pædagogen kende de pædagogiske genrer og stemmer, for at hun kan udvikle sin egen og for at hun kan stemme i. Man løber ikke med det første det bedste, når man er faglig. Man skal også kunne undersøge sin praksis. Netop fordi vi ved, at der er mange stemmer i det pædagogiske projekt, og at det er præget af paradokser, så kan man ikke køre på autopiloten. Man kan ikke vide sig sikker, og må løbende spørge: er det her god pædagogik? Det er ikke nok, at man indgår i en indforstået praksis, den skal også kunne fortolkes anderledes. Netop det undersøgende og fortolkende aspekt er grundlaget for udvikling og fornyelse. Den faglige pædagogiske praktiker udøver, undersøger og udvikler. Den faglige pædagogiske praktiker forstår, fortolker og fornyr. I et fællesskab med andre faglige praktikere, for der skal flere stemmer til, og man må videre sammen.

Pædagogikkens kerne?

Jo, på et højt abstraktionsniveau kan man nok tale om en kerne, nemlig projektet med dets værdier, mission og paradokser. Men det har mindre karakter af en kerne, som alt andet drejer rundt om, end af surdej, som gennemtrænger alt andet og får det til at hæve². Når det kommer

1 Nogle læsere vil genkende tre af begreberne fra Gerts Biestas pædagogiske filosofi (Biesta, 2014, 2018) og måske undre sig over hvorfor der her er føjet et fjerde begreb (civilisering) til. Det jeg her kalder civilisering er ikke udeladt hos Biesta – det kan tænkes ind i både subjektivering og socialisering. Grunden til at det her fremhæves er min kulturhistoriske og hermeneutiske tilgang, der tager afsæt i at individ og fælleskab i moderniseringsprocessen uddifferentieres. Biesta kommer sammen med Osberg i 2020 også selv frem til en model hvor pædagogik (education) står midt i en trekant der er spændt ud mellem det symbolske felt (viden), individualitetens felt og det politiske felt (fællesskabet), og hvor han beskriver det pædagogiske som emergerende (Osberg & Biesta, 2020)

2 Lars Løvlie skrev i 2003 en artikel i Norsk Pedagogisk Tidsskrift; "Det nye pædagogikkfaget" (Løvlie, 2003). Han skriver det som en reaktion på den uddannelses-

til realisering af projektet bliver der polyfoni, og kan man kun tale om kerne, som man taler om kernerugbrød: pædagogik er et fag med mange kerner. Det er næringsrigt, det giver en god fordøjelse og det holder pædagogikkens udøvere sund.

Jan Jaap Rothuizen er lektor og forskningsleder ved VIA UC

Jan Jaap Rothuizen, ph.d. og forskningsleder for "etik og dannelse" ved VIA UC.

Mail: JJR@via.dk

Litteratur

- Bernstein, R. (1983). *Beyond objectivism and relativism. Science, hermeneutics and practice*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
- Biesta, G. (2014). *Den smukke risiko i uddannelse og pædagogik*. Aarhus: Klim.
- Biesta, G. (2018). *Undervisningens genopdagelse*. Aarhus: Klim.
- Løvlie, L. (2003). Det nye pedagogikkfaget. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 4(1–2).
- Lütken, G. (2016). Pædagogik, natur og æstetik – om opfindelsen af det autentiske. I L. Togsverd & J. J. Rothuizen (Red.), *Pædagogiske Ballader*. Roskilde: Samfundslitteratur.
- Osberg, D., & Biesta, G. (2020). Beyond curriculum: Groundwork for a non-instrumental theory of education. *Educational Philosophy and Theory*, 0(0), 1–14. <https://doi.org/10.1080/00131857.2020.1750362>
- Rothuizen, J. J. (2015). *På sporet af pædagogisk faglighed. Pædagoguddannelsens deltagelse i det pædagogiske projekt*. Aarhus University, DPU. Hentet fra <https://viauc.academia.edu/janjaaprothuizen>
- Rothuizen, J. J. (2020). Om og for praksis. Pædagogik som handlingsvidenskab. *Studier i pædagogisk filosofi*, 9(1).
- Rothuizen, J. J., & Togsverd, L. (2020). *Det Pædagogiske projekt. Om at udøve, undersøge og udvikle pædagogisk praksis*. København: Akademisk Forlag. (udkommer september 2020)
- Rothuizen, J. J., Togsverd, L., Bayer, M., Højberg, B., & Falkenberg, H. (2019). *Pædagoguddannelsens praktik og dens bidrag til dannelse af professionsidentitet. Rapporteringer fra et forskningsprojekt*. Århus/København: VIAUC&KP. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.19495.70560>
- Togsverd, L., Jørgensen, H. H., & Rothuizen, J. J. (2017). *Viden om god pædagogik i spil Kultivering af hverdagslivets pædagogik gennem fortællinger*. København. Hentet fra https://bupl.dk/wp-content/uploads/2017/12/filer-videngodpaedagogik_kultivering-942.pdf
- Togsverd, L., & Rothuizen, J. J. (2016). Indledning: Pædagogik og opdragelse som ballade. Om pædagogik som en menneskelig udfordring. I L. Togsverd & J. J. Rothuizen (Red.), *Pædagogiske Ballader. Perspektiver på pædagogers grundfaglighed*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Togsverd, L., & Rothuizen, J. J. (2020). *Hvordan danner pædagogstuderende professionsidentitet i pædagoguddannelsen?* Aarhus: DPP. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.34595.20008>

politiske håndtering af faget "over det siste knappe tiåret". Han "foreslår å se pedagogikken som det selvstendige kulturfaget det altid har vært, og knytter det til begrepet danning!. Vi er "deltakere og partnere i den store samtalen om pedagogikk", og faget må derfor formidles gjennom innvielse, resepsjon, differens og dissens. Jeg vil anbefale at læse hans artikel parallelt med artiklen her.